

Forbrugervalg – rettigheder og forpligtelser for bestyrelsesmedlemmer

1. Indledning

Formålet med nærværende notat er på overordnet niveau at beskrive de rettigheder og forpligtelser, de forbrugervalgte bestyrelsesmedlemmer undergives når de tiltræder som forbrugervalgte bestyrelsesmedlemmer.

Bekendtgørelsen om forbrugerindflydelse i vandselskaber foreskriver, at forbrugerrepræsentanternes rettigheder og forpligtelser skal være omtalt i enten vedtægterne eller valgregulativet. Forbrugerrepræsentanterne har samme rettigheder og forpligtelser som de øvrige bestyrelsesmedlemmer.

Med henblik på at forberede de kommende bestyrelsesmedlemmer til bestyrelsesarbejdet med fokus på disses rettigheder og forpligtelser, vil nærværende notat omtale (i) reglerne om tavshedspligt og inhabilitet, (ii) en beskrivelse af kompetencefordelingen i et aktieselskab med konkrete eksempler, og (iii) reglerne om ledelsesmedlemmernes eventuelle erstatningsansvar.

2. Tavshedspligt og inhabilitet

2.1 Tavshedspligt

Som bestyrelsesmedlem skal man være opmærksom på, at bestyrelsesmøder er ”lukkede” og fortrolige møder. Dette gælder som udgangspunkt også udleveret materiale.

Selskabslovens § 132 bestemmer nemlig, at *”Medlemmer af bestyrelsen og tilsynsrådet, direktører, vurderingsmænd og granskningsmænd samt disses med-hjælpere og suppleanter må ikke uberettiget videregive, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til.”*

Forbuddet gælder både videregivelse til familie, venner, pressen mv.

Overtrædes bestemmelsen kan det medføre erstatningsansvar. Dette følger af, at den ovennævnte personkreds er personlig ansvarlig, hvis selskabet påføres skade som følge af tilsidesættelse af tavshedspligten (se også pkt. 4 nedenfor). Selskabsloven bestemmer endvidere, at overtrædelser kan straffes med bøde.

2.2 Inhabilitet

Som bestyrelsesmedlem skal man også være opmærksom på, at selskabsloven indeholder regler om inhabilitet.

Selskabslovens § 131 bestemmer nemlig, at medlemmer af ledelsen ikke må deltage i behandlingen af (i) spørgsmål om aftaler mellem kapitalselskabet og den pågældende selv, (ii) i behandlingen af søgsmål mod den pågældende selv eller (iii) i behandlingen af aftaler mellem kapitalselskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis vedkommende har en væsentlig interesse deri, der kan være stridende mod kapitalselskabets.

Overtrædelse af bestemmelsen kan straffes med bøde.

3. Kompetencefordelingen i selskaber

3.1 Indledningsvis om de selskabsretlige organer og hierarki

Et aktieselskab består af følgende organer med følgende indbyrdes hierarki:

- Generalforsamlingen
- Bestyrelsen/tilsynsråd
- Direktionen

I det følgende vil de nævnte organers kompetencer blive illustreret med eksempler.

3.2 Generalforsamlingen

Som udgangspunkt har generalforsamlingen beslutningskompetence om alt vedrørende et selskabs forhold. Der er dog visse undtagelser hertil, som finder udtryk i selskabsloven. Dette gælder for eksempel beslutninger om udbyttebetalinger, som skal indstilles af bestyrelsen. Generalforsamlingen må heller ikke fuldstændig overtage bestyrelsens opgaver.

Omvendt tillægger selskabsloven enekompetencer til generalforsamlingen, fx godkendelse af årsrapporter, ændring af vedtægter og valg af revisor.

3.3 Bestyrelsen

Selskabslovens § 115 bestemmer, at bestyrelsen forestår den ”overordnede og strategiske ledelse” af selskabet, og det er bestyrelsen, der træffer beslutninger af stor betydning eller af usædvanlig karakter.

Selskabsloven tillægger ligeledes bestyrelsen en række enekompetencer, for eksempel ansættelse og afskedigelse af direktion mv. Bestyrelsen skal også påse, at selskabets kapitalberedskab til enhver

tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde kapitalselskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Som nævnt forestår bestyrelsen den ”overordnede og strategiske ledelse” af selskabet. Dette indebærer blandt andet:

- Opstilling af generelle, overordnede retningslinjer (dvs. rammer) for direktionens daglige ledelse.
- Fastlæggelse af selskabets strategi og firmapolitik mv.
- Om fornødent udstedelse af konkrete anvisninger for bestemte sager.
- Udstedelse af konkret bemyndigelse for direktionen til at gennemføre beslutninger i sager af stor betydning for selskabet.
- Tilsyn og kontrol med direktionens arbejde.

3.4 Direktionen

Selskabsloven bestemmer, at direktionen forestår den daglige ledelse af selskabet. Dette medfører, at direktionen ikke kan træffe dispositioner af usædvanlig art eller af stor betydning, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed (i så fald skal bestyrelsen underrettes snarest muligt).

- Hvad der ligger i begrebet ”daglig ledelse” kan blandt andet beskrives med følgende:
- Beslutninger vedrørende den normale og løbende drift af selskabet i overensstemmelse med bestyrelsens generelle, overordnede retningslinjer.
- Afgørelsen af, om der konkret er tale om forhold af usædvanlig art eller stor betydning, vil variere fra selskab til selskab, og vil ikke kunne afgrænses entydigt med henvisning til fx sagens økonomiske værdi eller lign. Der vil derfor skulle foretages en konkret vurdering i det enkelte selskab efter forholdets karakter. Beslutninger om nyanlæg eller renoveringsarbejder på fx 5 mio. kr. vil derfor i nogle selskaber – afhængig af omstændighederne – kunne træffes af direktionen og i andre selskaber skulle træffes af bestyrelsen.
- Det har betydning, om beslutningen har ligget implicit i et godkendt budget/en godkendt investeringsplan.

- Beslutning om indgåelse af ny overenskomst, indgåelse af aftale om ny IT-løsning mv. er beslutninger af større betydning for selskabet og vil derfor skulle træffes af bestyrelsen.

4. Erstatningsansvar

Som bestyrelsesmedlem kan man således ifalde ansvar for sine handlinger eller undladelser. Selskabslovens § 361 bestemmer, at *”Stiftere og medlemmer af ledelsen, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet kapital selskabet skade, er pligtige til at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet kapitalejere eller tredjemand.”*

Ansvar knytter sig til udførelsen af hvervet, men der er ikke tale om et særligt ansvar, idet man bliver ansvarlig i overensstemmelse med dansk rets almindelige erstatningsregler, idet man som nævnt skal have udvist uagtsomhed eller forsæt.